

II

(Teatised)

ÜHISAVALDUSED

NÕUKOGU SOOVITUS,

26. november 2018,

kõrg- ja keskhariduskvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamise kohta

(2018/C 444/01)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 165 ja 166,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Õpiränne parandab teadmisi, oskusi, pädevust ja kogemusi, sealhulgas isiklikku ja sotsiaalset pädevust ning kultuuriteadlikkust, ning kõik see aitab oluliselt kaasa aktiivsele osalemisele ühiskonnaelus ja tööturul ning Euroopa identiteedi edendamisele.
- (2) Oma teatises „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“⁽¹⁾ esitas komisjon oma nägemuse Euroopa teadusruumist 2025. aastal, kus piirid ei ole takistuseks õppimisele ja teadusuuringutele, ning mis hõlmab ka kava kaotada takistused nii kooli- kui kõrghariduse taseme kvalifikatsioonide tunnustamiselt.
- (3) Euroopa Ülemkogu 14. detsembri 2017. aasta järelustes kutsutakse liikmesriike, nõukogu ja komisjoni jätkama vastavalt oma pädevusele tööd, et „soodustada liikmesriikide koostööd seoses kõrgharidus- ja teise taseme hariduse diplomite vastastikuse tunnustamisega“⁽²⁾.
- (4) Euroopa Nõukogu ja UNESCO koostatud kõrgharidusega seonduvate kvalifikatsioonide Euroopa regioonis tunnustamise 1997. aasta konventsioonis (nn Lissaboni konventsioon) ja selle abitektides on sätestatud õigusraamistik kõrghariduskvalifikatsioonide ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate keskhariduskvalifikatsioonide vastastikuseks tunnustamiseks.
- (5) Euroopa kõrgharidusruumi haridusministrid seadsid 2012. aasta Bukaresti kommünikees pikaajalise eesmärgi võrreldavate kõrghariduskvalifikatsioonide automaatseks tunnustamiseks. Seni on muu hulgas akadeemilise tunnustamise nn rajaleidjate rühma töö olnud edukas, kuid eesmärk ei ole veel saavutatud.
- (6) Kutsehariduse ja -õppega tegelevad liikmesriikide ministrid võtsid 2002. aastal kohustuse osaleda Kopenhaageni protsessis, st tõhustatud koostöö protsessis kvalifikatsioonide ja pädevuste tunnustamise edendamiseks.
- (7) Eriti oluline on tagada kvaliteet, sest see aitab parandada läbipaistvust ja seeläbi suurendada vastastikust usaldust. Seetõttu on oluline jätkata juba tehtud töö edasiarendamist Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardite ja suuniste ning Euroopa kutsehariduse ja -õppe valdkonna kvaliteeditagamise võrdlusraamistiku kontekstis ning Euroopa elukestva õppe kvalifikatsiooniraamistikule viitamisel.
- (8) Et luua tingimused õpiväljundite tunnustamiseks siseriiklikes õigusaktides, sealhulgas õpirände puhul, tuleks jätkata tööd Euroopa ainepunktisüsteemi ning Euroopa kutsehariduse ja -koolituse arvestuspunktide süsteemi rakendamiseks.

⁽¹⁾ COM(2017) 673 final.⁽²⁾ EUCO 19/1/17 REV 1.

- (9) Nõukogu 22. mai 2017. aasta soovitus, milles käsitletakse elukestva õppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku, ⁽¹⁾ on seatud eesmärk suurendada kvalifikatsioonide läbipaistvust, võrreldavust ja kaasaskantavust, seega lihtsustada nende tunnustamist.
- (10) Euroopa Parlamendi 20. aprilli 2012. aasta resolutsioonis Euroopa kõrgharidussüsteemide ajakohastamise kohta nõutakse ELilt ja selle liikmesriikidelt täiendavaid jõupingutusi, et tagada akadeemiliste kvalifikatsioonide tõhusam tunnustamine ja suurem ühtlustamine ⁽²⁾.
- (11) Üha hoogsama üleilmastumise kontekstis on oluline, et õppurid saaksid kasutada võimalikult tõhusalt ära kõiki õppimisvõimalusi kogu Euroopas. Et see oleks võimalik, peaks ühe liikmesriigi pädeva asutuse välja antud kvalifikatsioon andma kõigis liikmesriikides juurdepääsu edasistele õpingutele. See hõlmab ka kolmandate riikide kodanikke, kellel on ühe liikmesriigi välja antud kvalifikatsioon ja kes liiguvad edasi teise liikmesriiki. Kvalifikatsioonide ja välismaal läbitud õppeperioodide automaatse tunnustamise puudumine takistab õpirännet. Kogu ELi hõlmav lähenemisviis automaatsele tunnustamisele tagab vajaliku selguse ja järjepidevuse veel esinevate tõkete ületamiseks.
- (12) Kõrghariduses on tunnustamise menetlused ikka veel sageli ülemäära keerukad või kulukad ning liiga paljude õpirändes osalenud üliõpilaste edukad õpiväljundid jäävad täies mahus tunnustamata. Mitu liikmesriiki on hakanud siiski liikuma automaatse vastastikuse tunnustamise poole, sealhulgas piirkondlike lepingute allakirjutamise kaudu. Need algatused võiksid olla eeskujuks kogu liitu hõlmava süsteemi loomisel.
- (13) Keskkhariduse tasemel ei ole ühes liikmesriigis kõrgharidusele juurdepääsu andvate kvalifikatsioonide omanikel tihti kindlust selles, kas see kvalifikatsioon annab juurdepääsu kõrgharidusele mõnes teises liikmesriigis. Mõned liikmesriigid ei tunnusta kvalifikatsioone, millega antakse juurdepääs kõrgharidusele isikutele, kellel on teise liikmesriigi kutsekeskhariduse taseme tunnistus. Lisaks kui lühemate välismaal läbitud õppeperioodide tunnustamisega ei pruugi probleeme olla, siis kolmest kuust kuni ühe aastani kestva õppeaja tunnustamisega seotud ebaselgus valmistab endiselt suurt muret.
- (14) Järkjärguline lähenemisviis aitab liikmesriikidel kehtestada tingimused, mille alusel võiks automaatne vastastikune tunnustamine võimalikuks saada. Selle lähenemisviisi puhul toetatakse kõrghariduses ning kutsehariduses ja -õppes juba olemasolevatele vahenditele, kuid tõhustatakse nende kasutamist ja suurendatakse järk-järgult nende ulatust. Üldkeskhariduse tasemel algatatakse koostöö, mille eesmärk on luua vajalik usaldus liikmesriikide eri haridus- ja koolitussüsteemide vahel. Käesoleva soovituse eesmärk on pakkuda täiendavat lähenemisviisi liikmesriikide algatustele, ning kohustuste võtmine on vabatahtlik.
- (15) Käesolev soovitus ei piira kutsekvalifikatsioonide tunnustamist ja teatavatel kutsealadel tegutsema hakkamiseks vajalike koolituse ühtlustatud miinimumnõuete kohaldamist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2005/36/EÜ, ⁽³⁾ mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2013/55/EL ⁽⁴⁾,

SOOVITAB KÄESOLEVAGA LIIKMESRIIKIDEL:

kooskõlas liikmesriikide ja liidu õigusaktidega ning vastavalt olemasolevatele vahenditele ja riigi oludele, tuginedes Lissaboni konventsioonile ⁽⁵⁾ ja selle abitektstidele ning tihedas koostöös kõigi asjaomaste sidusrühmadega teha järgmist.

Kesksed põhimõtted

1. Kehtestada 2025. aastaks vajalikud meetmed, et
 - a) saavutada kvalifikatsioonide automaatne vastastikune tunnustamine, ⁽⁶⁾ mis annab juurdepääsu edasistele õpingutele ilma vajaduseta läbida eraldi tunnustamismenetlust, selliselt et:
 - i) ühes liikmesriigis omandatud kõrghariduskvalifikatsiooni tunnustatakse teistes liikmesriikides automaatselt ⁽⁷⁾ samal tasemel, nii et see annab juurdepääsu edasistele õpingutele, ilma et see piiraks kõrgkoolide või pädevate asutuste õigust kehtestada teatud õppekavade suhtes spetsiaalsed vastuvõtukriteeriumid või kontrollida dokumentide ehtsust;

⁽¹⁾ ELT C 189, 15.6.2017, lk 15.

⁽²⁾ P7_TA(2012)0139.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta direktiiv 2013/55/EL, millega muudetakse direktiivi 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta ning määrust (EL) nr 1024/2012 siseturu infosüsteemi kaudu tehtava halduskoostöö kohta (IMI määrus) (ELT L 354, 28.12.2013, lk 132).

⁽⁵⁾ Kõrgharidusega seonduvate kvalifikatsioonide Euroopa regioonis tunnustamise Lissaboni konventsioon.

⁽⁶⁾ Nagu on määratletud lisas.

⁽⁷⁾ Nagu on määratletud Lissaboni konventsioonis ja viimati heaks kiidetud 25. mai 2018. aasta Pariisi kommünikees Bologna protsessi rakendamiseks.

- ii) välismaal läbitud õppeperioodi kõrgharidustaseme õpiväljundeid tunnustatakse automaatselt ja täielikult teistes liikmesriikides vastavalt õppelepingus kokku lepitud ja akadeemilise õiendi alusel kooskõlas Euroopa ainepunktisüsteemiga;
- b) saavutada märkimisväärset edu kvalifikatsioonide automaatsel tunnustamisel, mis annab juurdepääsu edasistele õpingutele, selliselt et:
 - i) ühes liikmesriigis omandatud keskhariduse kvalifikatsiooni, mis annab juurdepääsu kõrgharidusele kvalifikatsiooni välja andnud liikmesriigis, tunnustatakse üksnes teise liikmesriigi kõrgharidusele juurdepääsu andmise eesmärgil, ilma et see piiraks kõrgkoolide või pädevate asutuste õigust kehtestada teatud õppekavade suhtes spetsiaalsed vastuvõtukriteeriumid või kontrollida dokumentide ehtsust;
 - ii) ühe liikmesriigi keskhariduse tasemel välismaal läbitud kuni üheaastast õppeperioodi tunnustatakse kõigis teistes liikmesriikides ning õpilasel ei ole vaja korrata õppekava või saavutatud õpiväljundeid oma päritoluriigi, tingimusel et õpiväljundid on üldjoontes vastavuses päritoluriigi riikliku õppekavaga.

Kõrgharidus

2. Tunnistades, kui oluline on edendada läbipaistvust ja luua usaldust üksteise kõrgharidussüsteemide vastu kvalifikatsioonide automaatse tunnustamise saavutamiseks, mis annab juurdepääsu edasistele õpingutele, nõustuvad täitma järgmisi tingimusi:
 - a) riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud või -süsteemid seotakse Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga ning vajaduse korral need vaadatakse läbi ja ajakohastatakse, samuti kinnitatakse need vastavalt Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistikule;
 - b) kõrgharidussüsteemid on korraldatud kooskõlas Bologna protsessi struktuuride ja põhimõtetega, mis hõlmab kolmeastmelist raamistikku ja kui liikmesriik seda kohaldab, siis ka lühitsükli, nagu on määratletud Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistikus, ning
 - c) välist kvaliteeditagamist korraldavad sõltumatud kvaliteediagendid, mis on registreeritud või on registreerimisel kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa registris ja tegutsevad seega kooskõlas nii Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardite ja suunistega kui ka Euroopa lähenemisviisiga ühisõppekavade kvaliteedi tagamisele.
3. Koostöös riiklike akadeemilise tunnustamise infokeskuste, kõrgkoolide, kvaliteediagentuuride ja teiste peamiste sidusrühmadega töötavad välja riiklikud suunised, et aidata kõrgkoolidel luua ja tõhusalt rakendada vahendeid tunnustamise läbipaistvamaks muutmiseks vastavalt Euroopa ainepunktisüsteemi rakendamise juhendile, tagades seeläbi ühtsuse ja vähendades kõrgkoolide ja õppurite halduskoormust:
 - a) ajakohastatud ainekataloog, mis annab ülevaate tasemeõppest, õppeprotsessi osadest ja hinnete jaotustabelitest;
 - b) kõigi kõrgkooli lõpetanute diplomilised, mis antakse välja automaatselt ja tasuta laialdaselt kasutatavas keeles ja võimaluse korral digitaalsel kujul, ning
 - c) läbipaistvad tunnustamiskriteeriumid, mida kohaldatakse kõikides kõrgkoolides.
4. Koostöös riiklike akadeemilise tunnustamise infokeskustega pakuvad kõrgkoolidele eksperdiabi ja koolitust selliste riiklike suuniste rakendamiseks ning jälgivad nende rakendamist.

Keskhariduse tase

5. Selleks, et saavutada edu keskhariduse taseme kvalifikatsioonide automaatsel tunnustamisel üksnes õpingute jätkamise eesmärgil, suurendavad läbipaistvust ja loovad usaldust üksteise keskharidus- ja koolitussüsteemide vastu järgmiselt:
 - a) tagades, et riiklikud kvalifikatsiooniraamistikud ja -süsteemid viitavad Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule ning et viiteid kontrollitakse ja vajadusel ajakohastatakse;

- b) vahetades teavet ning edendades vastastikust õpet koolihariduse kvaliteedi tagamise süsteemide kohta, austades samas täielikult riikide erinevaid lähenemisviise kvaliteedi tagamisel, ning
 - c) arendades edasi kvaliteedi tagamise vahendeid kutsehariduse ja -õppe valdkonnas kooskõlas Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistikuga kutsehariduse ja -õppe valdkonnas ja selle hilisemate arengutega.
6. Lihtsustavad õpirännet ning keskhariduse omandamise ajal välismaal läbitud õppeperioodi õpiväljundite tunnustamist järgmiselt:
- a) toetades keskharidus- ja koolitusasutusi tunnustamiseks vajalike üldpõhimõtete ja vahendite osas, näiteks juhendmaterjalide ja koolituse pakkumise kaudu;
 - b) edendades läbipaistvuskriteeriumide ja -vahendite kasutamist, näiteks õpiväljunditel põhinevad õppelepingud lähetavate ja vastuvõtivate asutuste vahel. Laiendades ELi vahendite kasutamist kutsehariduse ja -õppe valdkonnas, ⁽¹⁾ ning
 - c) selgitades keskharidus- ja koolitusasutustele ning õppuritele ja nende perekondadele õpirändest saadavat kasu.

Riiklikud akadeemilise tunnustamise infokeskused

7. Arendavad riiklike akadeemilise tunnustamise infokeskuste ja kvalifikatsioonide hindajate suutlikkust ning suurendavad nende rolli, eelkõige seoses teabe jagamisega ja veebipõhiste vahendite kasutamisega, et parandada tõhusust, läbipaistvust ja järjepidevust, ning seoses eesmärgiga vähendada haldus- ja finantskoormust nende teenuste kasutajate jaoks.

Üleminekud ja õpiränne

8. Uurivad häid tavasid, mida rakendatakse varasemate õpingute tunnustamise ning üleminekute puhul haridus- ja koolitussektorite, eriti kutsehariduse ja -õppe ning kõrghariduse vahel.

Näidete andmebaas

9. Täiustavad näidete andmebaasi, kogudes ja levitades andmeid tunnustamiste ulatuse ja laadi kohta käesoleva soovitusel kohaldamiseks.

Aruandlus ja hindamine

10. Kolme aasta jooksul pärast käesoleva soovitusel vastuvõtmist ning pärast seda korrapäraselt annavad olemasolevate raamistike ja vahendite kaudu aru kogemustest, headest tavadest, sealhulgas piirkondlikest kokkulepetest, ja edusammudest seoses kvalifikatsioonide automaatse vastastikuse tunnustamisega ning välismaal veedetud õppeperioodide tulemustega,

KIIDAB HEAKS KOMISJONI KAVATSUSE:

11. toetada liikmesriike sihipäraselt muu hulgas üksteiselt õppimisel, kvalifikatsioonide tunnustamisel seni kogetud takistuste kaardistamisel, heade tavade vahetamisel ning liikmesriikide ja sidusrühmade, tunnustamisasutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonide, eelkõige Euroopa Nõukogu ning ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni vahelise koostöö hõlbustamisel. Koostöö eesmärk peab olema selles, et tagada liidu kõrghariduses Bologna protsessi vahendite täielik rakendamine ning kutsehariduses ja -õppes Lissaboni konventsiooni ja selle abitekside ning Kopenhaageni protsessi vahendite täielik rakendamine.
12. Üldkeskhariduses käivitada koos liikmesriikidega liidu tasandil koostööprotsess hariduse ja koolituse valdkonna üle-euroopalise koostöö strateegilise raamistiku (HK 2020) või sellele järgneva raamistiku alusel, et liikmesriigid hakkaksid tegema tihedamat koostööd ja tutvustama omavahel tavasid keskhariduse tasandil, et saavutada käesoleva soovitusel eesmärgid – suurendada läbipaistvust ja luua vastastikust usaldust kooliharidussüsteemide vastu kogu liidus.

⁽¹⁾ Näiteks vahendid, mis on kättesaadavad Europassi veebiplatvormi kaudu ning vastastikuse mõistmise memorandum ja õppeleping, mis kuuluvad osana Euroopa kutsehariduse ja -koolituse arvestuspunkti süsteemi.

13. Luua koostöös liikmesriikidega kasutajasõbralik veebipõhine liidu tasandi teabeteenus keskhariduse taseme kvalifikatsioonide kohta, mis võimaldavad juurdepääsu kõrgharidusele kõikides liikmesriikides, arendades edasi olemasolevaid veebiplatvorme.
14. Uurida sünergiat liidu läbipaistvuse edendamise vahendite ⁽¹⁾ vahel ja vajaduse korral neid edasi arendada, eesmärgiga parandada haridus- ja koolitussektori vahelist koostööd ja mobiilsust.
15. Uurida koostöös liikmesriikidega uute tehnoloogiate võimalusi, näiteks plokiahel tehnoloogiat, et automaatset tunnustamist hõlbustada.
16. Uurida koostöös liikmesriikide ja riiklike akadeemilise tunnustamise infokeskustega nende rolli suurendamise võimalusi hariduse ja koolituse muude sektorite hõlmamisel ning seda, kuidas neid selle rolli suurendamisel toetada.
17. Toetada Euroopa rahastamisallikate, nagu programmi „Erasmus+“ või Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamist vastavalt vajadusele ja nende olemasolevatele vahenditele, õiguslikule alusele, otsustusprotseduuridele ja prioriteetidele, mis on kindlaks määratud aastateks 2014–2020, ilma et see mõjutaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavaid läbirääkimisi. Tugevdada keskhariduse taseme õpirännet Erasmus+ programmi ja selle jätkuprogrammi raames.
18. Anda liikmesriikide panusele tuginedes nõukogule nelja aasta jooksul aru soovitusel järelmeetmetest, kasutades olemasolevaid raamistikke ja vahendeid,

Brüssel, 26. november 2018

Nõukogu nimel

eesistuja

J. BOGNER-STRAUSS

⁽¹⁾ Näiteks diplomilisa, kutsetunnistuse lisa, Euroopa ainepunktisüsteem, Euroopa kutsehariduse ja -koolituse arvestuspunktide süsteem, Euroopa kvalifikatsiooniraamistik ning Europassi veebiplatvormi kaudu kättesaadavad vahendid.

LISA

SÕNASTIK

Kvalifikatsioonide automaatne tunnustamine on ühe liikmesriigi välja antud teatava taseme kvalifikatsiooni omavate isikute õigus taotleda juurdepääsu kõrghariduse järgmisele astmele mis tahes muus liikmesriigis, ilma et selleks tuleks läbida eraldi tunnustamismenetlust. See ei piira kõrgkooli või pädevate asutuste õigust kehtestada konkreetse õppekava jaoks eri hindamis- ja vastuvõtukriteeriume. See ei piira õigust kontrollida, kas kvalifikatsioon on autentne ning keskhariduse taseme kvalifikatsiooni puhul seda, kas see tõepoolest võimaldab juurdepääsu kõrgharidusele selle andnud liikmesriigis, või nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel seda, kas antud kvalifikatsioon vastab nõuetele, mis annab juurdepääsu vastuvõtva liikmesriigi konkreetsele õppekavale.

Välismaal läbitud õppeperioodi õpiväljundite automaatne tunnustamine kõrghariduse tasemel on õigus sellele, et välismaal läbitud õppeperioodi õpiväljundeid tunnustataks vastavalt õppelepingus varem kokkulepitule ja akadeemilise õiendi alusel kooskõlas Euroopa ainepunktisüsteemiga. Konkreetselt tähendab see 2015. aasta Euroopa ainepunktisüsteemi kasutusjuhendis kehtestatud eeskirja kohaldamist, milles märgitakse, et kõik välismaal läbitud õppeperioodidel või virtuaalse õpirände ajal saadud ainepunktid, milles on kokku lepitud õppelepingus ja mida kinnitatakse akadeemilisel õiendil, tuleks viivitamata üle kanda ja neid lisatöö või üliõpilase täiendava hindamiseta üliõpilase kvalifikatsiooni puhul arvesse võtta. **Keskhariduse tasemel** on see õigus sellele, et välismaal läbitud õppeperioodidel ühes liikmesriigis omandatud õpiväljundeid tunnustataks päritoluriigis, tingimusel et need õpiväljundid on üldjoontes vastavuses päritoluriigi riikliku õppekavaga. See ei piira haridus- ja koolitusasutuse õigust kehtestada õpirände perioodi eelselt erinõudeid või kontrollida, kas need nõuded on õpirände perioodi lõppedes täidetud.

Plokiachel on viis, kuidas võimaldada teabe registreerimist ja kogukonnas jagamist. Kogukonna igal liikmel on teabest oma koopia. Kanded on püsivad, läbipaistvad või otsitavad. Iga ajakohastamine on ahela lõppu lisatud uus plokk.

Kutsetunnistuse lisa on kutsehariduse ja -õppe lõputunnistusele või kutsetunnistusele lisatud dokument, mille on välja andnud pädev asutus või organ selleks, et kolmandad isikud – eelkõige teises riigis – saaksid paremini aru kvalifikatsiooni omandanu õpiväljunditest ning läbitud õpingute ja koolituse ning omandatud oskuste laadist, tasemest, kontekstist, sisust ja staatusest.

Ainekataloog on 2015. aasta Euroopa ainepunktisüsteemi kasutusjuhendis kirjeldatud järgmiselt: ainekataloog sisaldab üksikasjalikku, kasutajasõbralikku ja ajakohastatud teavet õppeasutuse õpikeskkonna kohta (üldine teave õppeasutuse kohta, selle vahendid ja pakutavad teenused, samuti akadeemiline teave ja õppekavad ning individuaalse hariduskäigu koostisosad), mis peaksid olema õppuritele kättesaadavad enne õpinguid ja õpingute vältel ning aitama neil teha õigeid valikuid ja oma aega kõige tõhusamalt kasutada. Ainekataloog tuleks avaldada haridusasutuse veebisaidil, näidates ära aine nimetuse riigikeeles (või vajaduse korral piirkondlikus keeles) ja inglise keeles, nii et kõik huvitatud isikud võiksid sellele kergesti ligi pääseda. Haridusasutusel on õigus otsustada kataloogi vormingu ning teabe järjestuse üle. See tuleb avaldada piisavalt aegsasti, et õppima asujad saaksid teha oma valikud.

Pädev asutus on üksikisik või organisatsioon, kes on selleks seaduslikult volitatud, või selleks loodud asutus, kellel on võimekus või jõud määratud ülesandeid täita.

Diplomite hindaja on isik, kes hindab kvalifikatsioone või teeb otsused nende tunnustamiselt.

Diplomilisa on kõrgkoolidiplomile lisatud dokument, mille on välja andnud pädev asutus või organ selleks, et kolmandatel isikutel – eelkõige teises riigis – oleks võimalik paremini aru saada kvalifikatsiooni omandanu õpiväljunditest ning läbitud õpingute ja koolituse ning omandatud oskuste laadist, tasemest, kontekstist, sisust ja staatusest.

Euroopa lähenemisviisi ühisõppekavade kvaliteedikindlusele on Euroopa kõrgharidusruumi haridusministrite poolt 2015. aastal heaks kiidetud lähenemisviis ning selle eesmärk on parandada ühisõppekavade kvaliteedi tagamist ja kõrvaldada takistused nende tunnustamise osas.

Euroopa kutsehariduse ja -koolituse arvestuspunktide süsteem (ECVET) on tehniline raamistik kvalifikatsiooni taotlevate isikute õpiväljundite ülekandmiseks, tunnustamiseks ja vajadusel ka kogumiseks. Euroopa kutsehariduse ja -koolituse arvestuspunktide süsteem põhineb kutsequalifikatsioonide kirjeldusel õpiväljundite üksustes, samuti ülekandmis-, tunnustamis- ja kogumisprotsessidel ning mitmel täiendavatel dokumentidel, nagu näiteks vastastikuse mõistmise memorandumid ja õppelepingud.

Euroopa ainepunktisüsteem (ECTS) on 2015. aasta Euroopa ainepunktisüsteemi kasutusjuhendis kirjeldatud kui õppija-keskne ainepunktide kogumis- ja ülekandmissüsteem, mis põhineb õppimis-, õpetamis- ja hindamisprotsesside läbipaistvuse põhimõttel. Selle eesmärk on hõlbustada õppekavade ja õpirände kavandamist, elluviimist ning hindamist, tunnustades õpiväljundeid, kvalifikatsioone ja õppeperioode.

Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistik (EHEA QF) on Euroopa kõrgharidusruumi (48 riiki) kvalifikatsioonide üldine raamistik. See koosneb neljast astmest (lühitsükkel, bakalaureuseõpe, magistriõpe, doktoriõpe), sealhulgas riiklikus kontekstis vahekvalifikatsioonid, kõrgharidusastmete üldiste õpiväljundite ja pädevuste kirjeldused iga astme puhul ning esimese ja teise tsükli ainepunktide maht.

Kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa register (EQAR) on kvaliteediagentuure koondav register, milles on loetletud isikud, kelle puhul on tõendatud, et nende tegevus vastab Euroopa ühtsetele kvaliteeditagamise põhimõtetele. Need põhimõtted on esitatud Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardites ja suunistes.

Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik kutsehariduse ja -õppe valdkonnas (EQAVET) on tegevuste kogum, mis ühendab liikmesriike, sotsiaalpartnereid ja Euroopa Komisjoni, et arendada välja ja parandada kvaliteedi tagamist kutsehariduses ja -koolituses.

Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF) on abivahend, mis lihtsustab Euroopa kvalifikatsioonisüsteemide vahelist teabevahetust ja nende võrdlemist. Abivahendi kaheksat ühist Euroopa võrdlustaset on kirjeldatud õpiväljundite kaudu: teadmised, oskused ja vastutus ning iseseisev tegutsemine. See tagab riikide kvalifikatsioonisüsteemide ja -raamistike ja Euroopa kvalifikatsioonide seotuse Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku vastavate tasemetega. Õppijad, õppeasutuse lõpetanud, teenuseosutajad ja ettevõtjad saavad kasutada neid tasemeid, et aru saada eri riikides ja eri haridus- ja koolitussüsteemides välja antavatest kvalifikatsioonidest ja neid omavahel võrrelda.

Õppeleping kõrghariduses on 2015. aasta Euroopa ainepunktisüsteemi kasutusjuhendis määratletud kui ametlik leping, mille sõlmivad kolm õpirändega seotud osapoolt – üliõpilane, saatev ja vastuvõttev asutus või organisatsioon/ettevõtte –, et lihtsustada ainepunktide ülekandmist ja tunnustamist. Lepingule kirjutavad alla kolm osapoolt enne õpirände algust ja selle eesmärk on anda üliõpilastele kinnitus, et õpirände jooksul edukalt kogutud ainepunkte tunnustatakse. **Õppeleping keskhariduse tasemel** on leping, mille sõlmivad kolm õpirändega seotud osapoolt – õpilane/praktikant või tema perekond, saatev ja vastuvõttev kool või organisatsioon/ettevõtte –, et lihtsustada õpiaja korraldamist ja selle tunnustamist. Kõik kolm õppelepingule alla kirjutanud osapoolt kohustuvad täitma kõiki kokkulepituid sätteid, tagades seeläbi, et õpilase/praktikandi õppeperioodi või õpiväljundeid tunnustatakse ilma täiendavaid nõudeid esitamata.

Õpiväljundid väljendavad seda, mida õppur teadmiste, oskuste ja pädevuse mõistes kindlaks määratud õppeprotsessi lõppedes teab, millest aru saab ja mida teha oskab.

Riiklik kvalifikatsiooniraamistik on vahend kvalifikatsioonide liigitamiseks omandatud teadmiste tasemetele seatud kriteeriumide alusel, mille eesmärk on integreerida ja koordineerida riiklike kvalifikatsioonide allsüsteeme ning parandada kvalifikatsioonide läbipaistvust, kättesaadavust, arengut ja kvaliteeti tööturu ning kodanikuühiskonna tarvis.

Kõrgkool on mis tahes kõrgharidusasutus, mis annab vastavalt riiklikele õigusaktidele või tavadele tunnustatud kraade või muid tunnustatud kolmanda taseme kvalifikatsioone, olenemata sellest, millist nime selliste asutuste puhul võidakse kasutada, samuti mis tahes muud liiki kõrgharidusasutus, mida riigi ametiasutused tunnustavad oma riigi kõrgharidussüsteemi osana.

Kvalifikatsioon on hindamis- ja valideerimisprotsessi ametlik tulemus, mis saadakse, kui pädev asutus või organ otsustab, et isik on saavutanud vastava standardi kohased õpiväljundid.

Varasemate õpingute tunnustamine on selliste õpiväljundite tunnustamine, mis on saadud enne tunnustamise taotlemist omandatud formaalhariduse ja koolituse või mitteformaalse või informaalse õppe tulemusel ⁽¹⁾.

Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardid ja suunised (ESG) on Bologna protsessi raames kõrghariduse jaoks välja töötatud sisemise ja välise kvaliteedikindlustuse standardid ja suunised. Neis antakse juhiseid valdkondades, mis on olulised kõrghariduse kõrge kvaliteedi ja õpikeskkonna edendamise seisukohalt. Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardeid ja suuniseid tuleks käsitleda laiemas kontekstis, mis hõlmab kvalifikatsiooniraamistikke, Euroopa ainepunktisüsteemi ja diplomilisa, mis kõik koos aitavad edendada läbipaistvust ja vastastikust usaldust Euroopa kõrgharidusruumis.

Akadeemiline õiend on 2015. aasta Euroopa ainepunktisüsteemi kasutusjuhendis määratletud kui ajakohastatud väljavõte õppurite edusammudest õpingutes – läbitud õppeained, omandatud Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunktide arv ning saadud hinded. See on oluline dokument haridusalaste edusammude registreerimiseks ja õpiväljundite tunnustamiseks, sealhulgas õpirände jaoks. Enamik õppeasutusi väljastab akadeemilise õiendi oma asutusesisesest andmebaasist.

⁽¹⁾ Nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovitus mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise kohta (ELT C 398, 22.12.2012, lk 1).